

Torah from Around the World

Iedereen zou zichzelf moeten zien als half goed en half slecht. Ook de wereld zou hij moeten zien als half goed en half slecht. Bij één enkele goede daad slaat de balans dan reeds door naar de goede kant, voor zichzelf én voor de hele wereld.

Maimonides

Sjabbat 20 november / 16 Kislev 5782, Wajisjlach, Beresjiet/Genesis 32:4 - 36:43

Tanach blz. 66 - 75

Haftara: Jirmeja 29:1 - 14

Tanach blz. 976 - 977

Vertaler: Barbara Meiboom

Commentaar: **rabbijn Rachel Bearman** is rabbijn van Congregation Shaare Emeth in St. Louis, Missouri, en **rabbijn Paul Kipnes** is geestelijk leider van Congregation Or Ami in Calabasas, California.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/when-ben-oni-becomes-benjamin-rachels-midrashic-monologue>

Wanneer Ben-Oni Benjamin wordt: Rachels midrasj-monoloog

In parasja Wajisjlach lezen we over de dood van onze matriarch Rachel, die de geboorte van haar tweede kind, een jongen die ze Ben-Oni noemt, niet overleeft. Op haar sterfbed hernoemde de baby's vader, Jacob, hem Benjamin (Beresjiet/Genesis 35: 16-18). In de Tora staat niet wat de reden van de naamsverandering is.

In deze midrasj-monoloog stellen we ons Rachel voor in haar laatste ogenblikken. Ze fluistert tot haar pasgeborene: "Oh, mijn jongste kind, mijn baby, je zult me alleen kennen door verhalen van anderen. Ik houd je in mijn armen, wetend dat mijn leven mij ontvlieft. Maar, ook al wens ik dat we decennia de tijd samen zouden hebben, ik ben dankbaar dat onze levens elkaar overlapt hebben, ook al is dat kort. Het heeft me al mijn krachten gekost om jou het leven te schenken. Nu, terwijl ik onze waarheden in je oor fluister, bid ik dat je sterk zult zijn."

"Je vader heeft me al verteld dat hij je Benjamin zal noemen, de zoon van zijn oude dagen (*The Torah: A Women's Commentary*, pagina 197). Dat is de naam waarbij hij je zal noemen als hij je leert wat man-zijn betekent. Maar, mijn kleintje, dat is niet je enige naam. Toen ik je ter wereld bracht, noemde ik je bij een andere naam. Een naam die ik in je hart schreef, terwijl jij onder het mijne groeide. Je bent Ben-Oni. Je bent de zoon (*ben*) van mijn strijd (*oni*) en mijn kracht (*oni*). (The JPS Torah Commentary: Beresjiet wijst erop dat het woord 'on' - alef-waw-noen - zowel 'pijn' als 'kracht' kan betekenen). Je hebt één naam met betekenissen die met elkaar verweven zijn. In het weefsel van mijn leven zijn de draden van strijd en kracht keer op keer samengeweven. Soms is het moeilijk de ene van de andere draad te onderscheiden."

"Mijn leven was niet gemakkelijk, en jou het leven schenken heeft mijn laatste krachten gevergd. Zelfs de Schepper die deze wereld maakte, rustte uit nadat het werk voltooid was. En nu, terwijl ik je in mijn armen houd, mijn laatste schepping, weet ik dat mijn strijd binnenkort ophoudt en ik bid dat mijn kracht in jou zal blijven."

"Ben-Oni, je vader is niet altijd sterk. Al te vaak vermijdt hij, ten koste van alles, om pijn te ervaren, zelfs als zijn daden anderen pijn doen. De jaren die we samen doorbrachten, lieten me een man zien die intens kan liefhebben, maar zijn mededogen kan overweldigd worden door stoutmoedigheid en stoïcisme. Als je oud genoeg bent, zal je zuster Dina (Beresjiet 34) je vertellen over je vader. Een man die worstelt met engelen en een man die in deze wereld voortgedreven wordt door zijn angsten."

"Laat je vader je er niet van overtuigen dat je angst en pijn moet vermijden. Als we deze gevoelens de rug toe keren, kunnen ze ons gaan achtervolgen en onze keel samenknijpen. Jacobs beslissing om je naam, mijn Ben-Oni, te veranderen, laat zien dat hij de waarheid van

worstelingen blijft ontwijken. Hij weigerde de naam die ik je gegeven had, omdat hij al om mij rouwt, een vrouw die hij zoveel jaar heeft liefgehad. Hij wil je bij zich kunnen roepen, zonder zich de pijn te herinneren van toen hij mij verloor. Ik begrijp zijn beslissing, Ben-Oni, maar ik zou willen dat hij kon inzien dat zijn eigen rouw niet mijn besluit vernietigt om je een naam te geven die ons met elkaar verbindt.”

“Jouw naam is mijn geschenk aan jou. Het is het geschenk van het echte verhaal. Je vader heeft verstand van de betekenis van namen en weet dat die betekenis de realiteit kan vormen. Maar zelfs al heeft hij verstand van de kracht van namen, toch vlakt hij mijn geschenk aan jou uit. Hij heeft me de laatste kans ontnomen om je te vormen en hij heeft de kracht van namen gebruikt voor zijn eigen troost.”

“Dit is niet de eerste keer dat je vader blind is voor de waarheden van andermans leven. En dus, nu, terwijl mijn hart breekt, heb ik gedaan wat vrouwen zoals ik altijd doen: vertrouwen op andere vrouwen. Ik heb Lea, mijn zuster door bloed, en Bilha en Zilpa, mijn zusters door omstandigheden, gevraagd om je mijn verhaal te vertellen en dat hebben ze me beloofd. Ons zusterschap was niet altijd gemakkelijk, maar we weten dat in deze wereld vrouwen van elkaar afhankelijk zijn. En dus, zelfs terwijl ik wens dat ik je zou kunnen vasthouden, ben ik getroost omdat ik weet dat mijn zusters je in hun armen zullen wiegen en je ware naam in je oor zullen fluisteren (‘Leah at Benjamins B’rit Milah,’ *The Torah, A Women’s Commentary*, pagina 207). Ze zullen je vertellen over Rachel, de vrouw die je geschapen heeft en ze zullen je Ben-Oni noemen. Het is de naam die ik in je hart heb geschreven. Ze zullen je er altijd aan herinneren dat, terwijl je de zoon bent van je vaders oude dagen, je ook altijd de zoon zult zijn van je moeders kracht.”